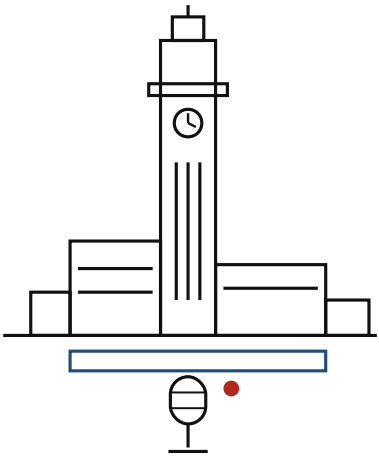
Waries Misdaadreeks · N° 170

STILLE ZENDER IN HILVERSUM

De zaak van de laatste uitzending

MOORDSPEL VOOR ZES SPELERS

Uitgeverij Waries

INHOUD

Welkom in Studio 2	4
Spelregels	6
Voor de gastheer	8
De zes spelers	10
Het hoorspel	11
Ronde 1 · Rode lamp	13
Ronde 2 · De controleband	27
Ronde 3 · Wat Arends wist	41
Ronde 4 · Stille zender	58
De beschuldiging	73
Aan de lezer	74
Werkbladen	75
Antwoordformulier	77
Hints (op hun kop)	79
Verzegeld: de ontknoping	81
Nawoord	88

Rondes 1 tot en met 4 bevatten elk: een voorleestekst, zes rolboekjes, dossierstukken en aanwijzingskaarten.

Dossierstukken zijn genummerd D1 tot en met D21, kaarten K1 tot en met K26.

WELKOM IN STUDIO 2

Hilversum, donderdag 6 november 1958, 20.47 uur. In half Nederland staat de radio aan. Op de golflengte van omroepvereniging Helios klinkt de slotaflevering van het hoorspel *Mist boven de Loosdrecht*. Inspecteur Daalder staat op het punt de dader te ontmaskeren. Dan hapert de bekendste stem van het land, er klinkt een doffe klap, en daarna: niets. Eenenveertig seconden lang zendt Helios alleen stilte uit.

De stem was die van Leopold Arends, vierenvijftig jaar, al een kwarteeuw 'de stem van Helios'. Hij ligt dood naast microfoon 1. De dokter ruikt bittere amandelen.

Het Heliosgebouw is een witte villa met een nieuwe studiovleugel aan de oostrand van Hilversum, op de grond waar jaren later het Mediapark zou verrijzen. Die middag stond de hele ploeg nog lachend bij de vijver van Dudoks raadhuis, voor de publiciteitsfoto's in de Helios-gids. Nu zit diezelfde ploeg in de kantine, met de deur dicht en een inspecteur aan het hoofd van de tafel.

U speelt die ploeg. Zes mensen die er die avond bij waren: de regisseur, de geluidsman, de omroepster, de tegenspeelster, de jonge acteur en de schrijver. Ieder had een reden om Arends niet te missen, en ieder heeft iets te verbergen. Eén van hen deed het gif in zijn glas.

SPELREGELS

WAT U NODIG HEBT

Dit boek, zes spelers, een gastheer (mag ook een van de zes zijn), pen en papier, en voor ieder een kopie of foto van de eigen rolboekjes. Wie het boek niet wil kopiëren, geeft het per ronde rond: elke speler leest dan in stilte alleen de eigen pagina en geeft het boek door.

DE ROLLEN

Er zijn zes rollen: Bram Hoytema (regisseur), Dolf Kater (geluidsman), Ans Verhulst (omroepster), Margriet Swaen (actrice), Kees Bloem (acteur) en Willem Roodenburg (schrijver). Rollen zijn niet aan een geslacht gebonden: iedere speler kan iedere rol spelen. Verdeel ze vooraf, of laat het lot beslissen.

NIEMAND WEET WIE HET DEED

De dader is een van de zes, maar niemand krijgt dat in zijn boekje te lezen, ook de dader zelf niet. Elk rolboekje vertelt de versie van het eigen personage. Wat onder **Wat je vertelt** staat, is wat je personage zegt; dat hoeft niet waar te zijn, maar je houdt het vol. Wat onder **Wat je liever voor je houdt** staat, is waar. Dat mag je verzwijgen, tot een kaart of document het op tafel legt. Dan geef je het toe, in je eigen woorden.

HET VERLOOP

1. **Ronde 1 · Rode lamp.** Wie bent u, en hoe beleefde u de uitzending? Alleen feiten van de avond, geen motieven.
2. **Ronde 2 · De controleband.** Waar was iedereen tussen acht uur en tien voor negen? De band van de uitzending wordt doorgelopen.
3. **Ronde 3 · Wat Arends wist.** De motieven komen op tafel, en ieders geheim.
4. **Ronde 4 · Stille zender.** De laatste stukken. Daarna beschuldigt iedere speler één persoon, met bewijs.

DE ZES SPELERS

BRAM HOYTEMA
REGISSEUR

Regisseur van Mist *boven de Loosdrecht*. Zit tijdens de uitzending in de regiekamer achter het glas.

DOLF KATER
GELUIDSMAN

Geluidsman. Maakt regen, voetstappen, deuren en vuur aan zijn effectentafel in de studio, met een eigen microfoon (nummer 4).

ANS VERHULST
OMROEPSTER

Omroepster. Kondigt aan vanuit de omroepcel aan de overkant van de gang.

MARGRIET SWAEN
ACTRICE

Actrice. Speelt Hester, de vrouw van inspecteur Daalder. Sinds 1946 zijn vaste tegenspeelster.

KEES BLOEM
ACTEUR

Acteur. Speelt Freek Smit, de jonge visser die verdacht wordt. Eerste grote rol.

WILLEM ROODENBURG
SCHRIJVER

Schrijver van het hoorspel. Volgde de slotaflevering vanuit de studio.

OOK GENOEMD, MAAR NIET GESPEELD

Leopold Arends	slachtoffer	H. Lagerwey	inspecteur
Gerrit Zoet	bandtechnicus	Jaap Mol	portier en bode
Toos Hamer	centrale	A. Brink	schakelkamer
dr. P. Vos	dokter	R. Spaan	technicus politie

HET HOORSPEL

Mist *boven de Loosdrecht* van Willem Roodenburg liep twaalf donderdagen lang, telkens van kwart over acht tot ongeveer negen uur. Ruim twee miljoen luisteraars volgden inspecteur Daalder in zijn jacht op de man die in de mistnacht van 3 maart een veerman in de Loosdrechtse Plassen liet verdwijnen.

In de slotaflevering zit Freek Smit, de jonge visser, in de verhoorkamer van de politiepost. Daalder belt vanuit een telefooncel aan de dijk met het bureau; zijn vrouw Hester leest intussen thuis een brief die ze nooit zal versturen. Op de steiger bij de plas komt alles samen. In de laatste scène, 'De ontmaskering', zou Daalder de dader noemen. Zover kwam het niet.

ROLVERDELING SLOTAFLEVERING

Inspecteur Daalder	Leopold Arends
Hester Daalder	Margriet Swaen
Freek Smit	Kees Bloem (ook: stationschef)
Geluidseffecten	Dolf Kater
Techniek	Gerrit Zoet
Regie	Bram Hoytema
Aankondiging	Ans Verhulst

BEGRIPPEN UIT DE STUDIO

Rode lamp	brandt boven elke studiodeur zolang de studio op de zender is. Niemand praat, niemand loopt.
Sluis	twee zware deuren achter elkaar, zodat er geen geluid van de gang de studio in komt.

RONDE 1

RODE LAMP

Vrijdag 7 november 1958, 19.30 uur · kantine van het Helios-gebouw

VOORLEZEN DOOR DE INSPECTEUR · RONDE 1

Goedenavond. Gaat u zitten. Er staat koffie, en er staat water. Ik zie dat niemand het water aanraakt; dat begrijp ik.

Mijn naam is Lagerwey, Recherchebureau Gooiland. U hebt mij vandaag allemaal al gesproken, sommigen twee keer. Vanavond wil ik iets anders. Ik wil de avond van gisteren nog één keer horen, maar nu met u allen tegelijk aan deze tafel. Wat de één vergeet, weet de ander nog.

De feiten die vaststaan, zijn weinig. Gisteravond om 20.47 uur is Leopold Arends tijdens de uitzending van *Mist boven de Loosdrecht* bij microfoon 1 in elkaar gezakt. Dokter Vos heeft om 21.02 uur zijn dood vastgesteld. In zijn waterglas zat cyaankali. Eenenveertig seconden lang heeft Helios niets uitgezonden. Heel Nederland heeft het gehoord, of eigenlijk: niet gehoord.

U zes was in of bij Studio 2. Ik wil weten wie u bent, wat u met Arends te maken had, en hoe u die uitzending hebt beleefd. Nog niet waar u om tien over half negen precies stond; dat komt straks. Nog niet wie er een hekel aan hem had; dat komt ook.

Leest u eerst uw eigen papieren. Daarna leg ik de eerste stukken op tafel.

D1 **HELIOS-GIDS, WEEK 45, 1958**

HELIOS-GIDS

Weekblad van de Omroepvereniging Helios · 2 tot en met 8 november 1958 · 25 cent

Donderdag 6 november

18.00 Kinderhalfuur: de Gouden Ganzenveer

18.30 Lichte muziek uit de studio

19.00 Nieuwsberichten

19.10 Uit de tuin: wat doen we in november?

19.30 Het Helios-orkest o.l.v. Jan Overgaauw

20.00 Nieuwsberichten en weerbericht

20.15 **Mist boven de Loosdrecht**, hoorspel van Willem Roodenburg. Twaalfde en laatste aflevering: ‘De ontmaskering’. Regie: Bram Hoytema

21.00 Grammofoonmuziek voor de late avond

22.00 Nieuwsberichten; daarna avondwijding

23.00 Sluiting

Wie is de man in de mist?

Twaalf weken lang zat Nederland op donderdagavond aan de radio. Deze week weten we het eindelijk: wie liet de veerman van Loosdrecht verdwijnen in die mistnacht van 3 maart?

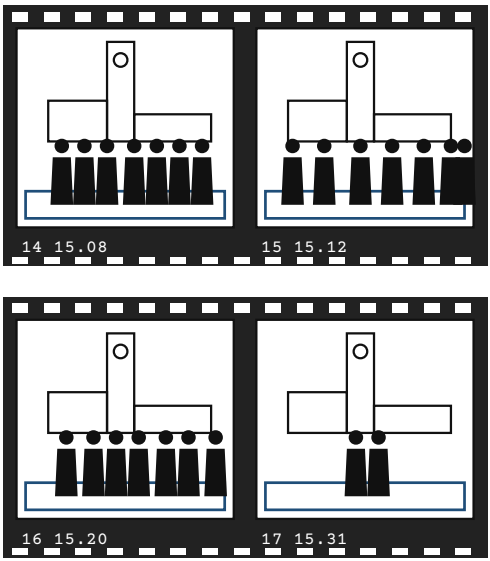
‘Ik weet het zelf pas sinds de laatste repetitie,’ zegt Leopold Arends, die de inspecteur zijn onnavolgbare stem geeft. ‘Roodenburg geeft ons de laatste bladzijde altijd pas op het allerlaatst. Hij is banger voor uitlekken dan de Bank voor zijn kluis.’

De slotaflevering wordt, zoals de hele serie, rechtstreeks uitgezonden uit Studio 2. ‘Een hoorspel moet ademen,’ zegt regisseur Bram Hoytema. ‘Op de band ademt het niet.’

Margriet Swaen (Hester Daalder) belooft een scène ‘waarbij u uw zakdoek klaar moet houden’, en de jonge Kees Bloem, die als Freek Smit de verdachte speelt, wil niets loslaten: ‘Ik heb mijn moeder niet eens verteld hoe het afloopt.’

Volgende week in de gids: de hele ploeg van Mist boven de Loosdrecht op de foto bij het raadhuis.

D2 CONTACTAFDRUK, FOTOGRAAF SIEM KRUYT

Rolletje 3, do. 6/11, raadhuis Hilversum, vijverkant (zuid). Voor gids week 46. Opname 16 gekozen.

ACHTERKANT, AANTEKENINGEN VAN SIEM KRUYT

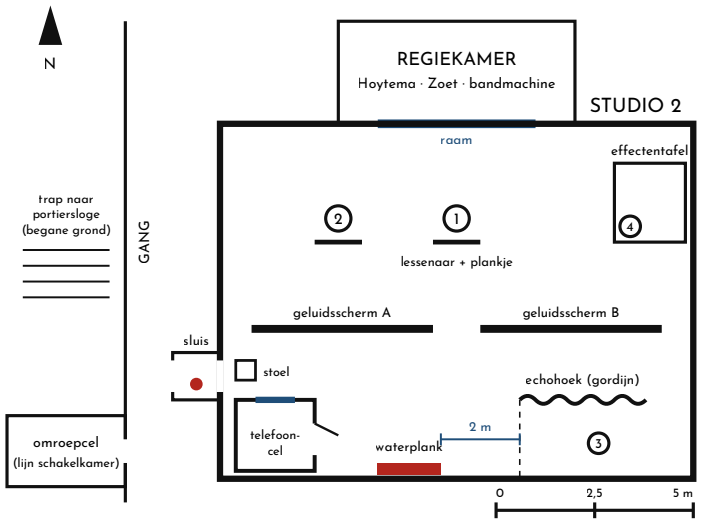
Opname 14: van links naar rechts Verhulst, Roodenburg, Kater, Arends, Bloem, Swaen, Hoytema. Wind, Swaen houdt haar hoed vast.

Opname 15: Kater met donderplaat, iedereen lacht. Onbruikbaar, Arends kijkt opzij.

Opname 16: dezelfde opstelling als 14, Arends in het midden. Toren staat erop tot de wijzerplaat. Gekozen.

Opname 17: Arends en Bloem samen, ‘inspecteur en verdachte’. Daarna iedereen in de bus van Helios, vertrek 15.40.

D3 PLATTEGROND STUDIO 2 EN OMGEVING

Getekend door brigadier-technicus R. Spaan, vrijdag 7 november 1958, naar opmeting ter plaatse. Eerste verdieping van de studiovleugel.

1. Regiekamer met raam op de studio. Vanuit de regiekamer kijk je over de microfoons 1 en 2 en de effectentafel heen naar de geluidsschermen. Wat achter de schermen staat, is van daaruit niet te zien.
2. Microfoon 1 en 2 staan op statieven met een lessenaar; aan de lessenaar van 1 zit een smal plankje voor een glas.
3. De effectentafel staat tegen de oostwand. Microfoon 4 is met een klem aan de tafel vastgezet; het snoer naar de wandcontactdoos is 3 m lang. Van de effectentafel naar de waterplank is het ruim 7 m.
4. Geluidsschermen A en B: verrijdbare wanden van 2 m hoog, met een doorgang van ruim een meter in het midden.
5. Telefooncel: dicht hokje met een eigen microfoon (de ‘telefoonmicrofoon’). Deur aan de oostkant, smal raampje aan de noordkant (naar de regiekamer toe).
6. Waterplank tegen de achterwand, voor karaf en glazen. Tussen de rand van het gordijn van de echohoek en de waterplank is 2 m.
7. Echohoek: zwaar wollen gordijn op een rail, met microfoon 3 erachter.
8. Sluis: twee deuren, rode lamp boven de buitendeur. Van de deur van de omroepcel via de sluis naar de waterplank is het ruim 8 m. Naast de binnendeur een stoel en een zandbak-asbak.